

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Vår ref:
26/00222-2

Saksbehandler:
Rikke Eun Hoch-Nielsen Flaate

Dato:
5. juni 2026

Høringssvar - endringer i politiregisterforskriften - nytt kapittel om overgrepsmaterialeregisteret

Barneombudet viser til Justis- og beredskapsdepartementets høring om forslag til nytt kapittel 61 i politiregisterforskriften med saksnr: 26/1048.

Barneombudet støtter formålet med forslaget. Effektiv identifisering av barn utsatt for seksuelle overgrep og bekjempelse av spredning av overgrepsmateriale er avgjørende for å ivareta barns rett til beskyttelse. Barneombudet vil også fremheve som positivt at forslaget kan bidra til mer effektiv etterforskning og redusert eksponering for belastende materiale for flere av politiets ansatte.

Barneombudet merker seg at høringsnotatet inneholder flere grundige vurderinger. Samtidig innebærer forslaget omfattende og langvarig behandling av opplysninger som gjelder barn. Dette tilsier at det bør fremgå tydelig hvordan hensynet til barns rettigheter er vurdert og vektlagt i utformingen av regelverket.

Generelt

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle saker som berører dem. Dette følger av Grunnlovens §104 annet ledd og FNs barnekonvensjon artikkel 3. Forpliktelsen gjelder også ved lov- og forskriftsarbeid, og innebærer at barns interesser må identifiseres, vurderes og synliggjøres som et selvstendig hensyn i beslutningsgrunnlaget.

Barneombudet merker seg at høringsnotatet inneholder omfattende vurderinger av blant annet formål, nødvendighet, personvernkonsekvenser, lagring, tilgang og sikkerhet. Vi mener det i større grad kunne vært tydeliggjort hvordan barns rettigheter, som selvstendige rettighetshavere, er vurdert- særskilt i lys av forslagets formål og konsekvenser.

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

Barnerettslig forankring

Formålet med registeret er å forebygge, avverge, stanse og etterforske seksuelle overgrep mot barn, samt hindre videre spredning av overgrepsmateriale. Registeret retter seg dermed i stor grad mot forhold som direkte angår barn i en særlig sårbar situasjon.

Barn har en særskilt rettslig beskyttelse etter Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen. Dette omfatter blant annet retten til privatliv (art. 16), vern mot seksuell utnyttelse (art. 34) og statens forpliktelse til å beskytte barn mot alle former for vold og overgrep (art. 19). Videre følger det av Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttelse og seksuelt misbruk, at staten har en forpliktelse til å beskytte barn mot slike krenkelser.¹

Barneombudet legger til grunn at et effektivt register kan bidra til raskere identifisering av barns som utsettes for seksuelle overgrep, redusere risikoen for spredning av overgrepsmateriale og dermed styrke oppfyllelsen av barns rett til beskyttelse. Videre legges det også til grunn at hensynene til nødvendighet og personvern er vurdert i høringsnotatet. Samtidig kunne det etter vårt syn vært tydeligere synliggjort hvordan barns rettigheter er vurdert særskilt, og hvordan disse er avveid mot de kriminalitetsbekjempende formålene forslaget skal ivareta.

Synliggjøring av barnerettslige vurderinger

Barneombudet kan ikke se at det er gjennomført en egen barnekonsekvensvurdering (Child Right Impact Assessment - CRIA) som synliggjør barns rettigheter som et selvstendig vurderingstema. Etter Barnekomiteens praksis innebærer artikkel 3 at det ved lovgivningsprosesser må foretas en identifiserbar og etterprøvable vurdering av konsekvenser for barn.^{2 3}

Høringsnotatet inneholder en bred vurdering av personvernkonsekvenser og behovet for behandling av opplysninger. Dette omfatter blant annet vurderinger av integritetskrenkelse, langvarig sirkulasjon av materiale og nødvendigheten av effektive virkemidler.

Etter Barneombudets syn kan likevel ikke en slik generell vurdering fullt ut erstatte en eksplisitt barnerettslig vurdering. En barnekonsekvensutredning kan synliggjøre både hvordan tiltaket styrker barns beskyttelse, og hvilke belastninger eller rettighetsmessige utfordringer det kan innebære for barn.

Barneombudet mener derfor at en tydeligere barnerettslig vurdering vil kunne styrke beslutningsgrunnlaget og bidra til å tydeliggjøre hvordan barns rettigheter er ivaretatt i utformingen av regelverket.

¹ [Beskyttelse av barn mot seksuelt misbruk og utnyttning- Norges gjennomføring av Lanzarote konvensjon \(2018\)](#)

² [General comment no. 14 \(2013\) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration](#)

³ [General comment no. 5 \(2003\), General measures of implementation of the Convention on the Rights of the Child, UN Digital Library](#)

Lagringstid og forholdsmessighet

Barneombudet anerkjenner at overgrepsmateriale kan sirkulere over lang tid, og at saker om seksuelle overgrep mot barn ofte avdekkes eller anmeldes sent. Dette tilsier at det kan være behov for lang lagringstid for å muliggjøre identifisering og etterforskning.

Barneombudet merker seg at det foreslås en løsning hvor opplysninger som hovedregel slettes etter 5 år, men med adgang til videre lagring inntil 40 år dersom visse vilkår er oppfylt. Dette fremstår som en løsning som søker å balansere behovet for effektiv kriminalitetsbekjempelse med hensynet til lagringsbegrensning.

Samtidig innebærer lagring over så lang tid en vedvarende behandling av opplysninger om barn. Dette tilsier at det bør fremgå tydelig hvilke momenter som skal ligge til grunn for vurderingen av fortsatt lagring, og hvordan disse nødvendighet og forholdsmessighet skal vurderes og kunne etterprøves over tid.

Metadata og hashverdier

Barneombudet ser at metadata og hashverdier foreslås regulert annerledes enn øvrige opplysninger, ved at de skal slettes når de ikke lenger er nødvendige for formålet, uten fastsatt lengste frist. Videre at også departementet særskilt ber om høringsinstansenes syn på denne reguleringen.

Selv om slike opplysninger normalt vil være mindre personverninngripende enn selve materialet, representerer de en varig kobling til overgrepsmateriale. Det er derfor viktig at det tydeliggjøres hvordan nødvendighetsvurderingen skal gjennomføres i praksis.

Barneombudet anbefaler at det vurderes å tydeliggjøre:

- Hvordan behovet for fortsatt lagring skal vurderes
- Hvor ofte slike vurderinger skal foretas
- Hvilke kriterier som skal legges til grunn

Dette vil kunne styrke forholdsmessigheten og etterprøvsbarheten.

Barn uten partsstatus og tredjepersoner

Barneombudet merker seg at registeret også kan omfatte tilhørende materiale som kan inneholde tredjepersoner, og at det i slike tilfeller skal gjøres en konkret vurdering, med høy terskel dersom personene ikke har rolle i saken.

Barneombudet er enig i at formålet med å identifisere fornærmede og gjerningspersoner er tungtveiende. Samtidig mener vi at slike tilfeller reiser særskilte spørsmål om barns rett til privatliv og om forholdsmessighet, særlig der barn kan fremgå av materiale uten å være identifisert som fornærmet eller uten å ha en rolle i den konkrete straffesaken.

Det vil være en fordel om det tydeliggjøres nærmere hvilke vurderingskriterier som skal gjelde i praksis for lagring av opplysninger om personer som ikke er identifisert eller ikke har partsstatus. Vi ber også om at det synliggjøres hvordan barns rettigheter til informasjon og innsyn ivaretas i praksis, særlig i tilfeller der barnet selv ikke er kjent med registreringen.

Tilgangskontroll og informasjonssikkerhet

Det forslås viktige begrensninger knyttet til tilgang, herunder at tilgang til overgrepsmateriale skal gis til et begrenset antall personer med særskilt bemyndigelse og opplæring.

Barneombudet ser positivt på disse føringene. Gitt opplysningenes særlige sensitivitet mener vi det er viktig at informasjonssikkerheten holder et høyt nivå, og at det fremgår tydelig hvordan de samlede sikkerhetstiltakene er vurdert å gi et tilstrekkelig beskyttelsesnivå for denne typen register.

Det kan med fordel tydeliggjøres hvem som har det overordnede ansvaret for de barnerettslige vurderingene i behandlingen og hvordan dette følges opp gjennom internkontroll.

Avslutning

Barneombudet støtter formålet med forslaget og merker seg at høringsnotatet inneholder flere grundige vurderinger knyttet til nødvendighet, lagring, tilgang og personvern.

Samtidig mener Barneombudet at høringsnotatet i større grad bør synliggjøre hvordan hensynet til barnets beste og øvrige rettigheter etter barnekonvensjonen er vurdert og avveid i de sentrale vurderingene som ligger til grunn for forslaget, særlig når det gjelder:

- Vurderingen av barnets beste
- Lagring over tid
- Reguleringen av metadata og hashverdier
- Tilfeller hvor barn uten partsstatus eller tredjepersoner berøres

Barneombudet mener at en tydeligere synliggjøring av de barnerettslige vurderingene vil kunne styrke grunnlaget for det videre regelarbeidet.

Med vennlig hilsen

Mina Gerhardsen
barneombud

Rikke Eun Hoch-Nielsen Flaate
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo